

Architektonicky významné stavby kategorie A

Praha 1

Josefov:

01001

Břehová 3 (1, Jos 43)

Antonín Engel: rodinný dům

1913 – 1915

Kubizující moderna, vila italského typu

Původně rodinná vila, dvoupodlažní se zvýšeným suterénem, se střechou nasazenou nad vysokou ustoupenou atikou. Má klasicizující symetrickou kompozici se středním schodišťovým arkýřem. Stěny jsou robustně členěné zdvojenými pilastry mezi okny, pilastry jsou skládány z čtvercových polí s křížovým plastickým členěním. Je čitelný ohlas dobového kubismu. Ze západní strany je k hlavní části přisazená stupňovitá přístavba s terasou. Směrem jižním terén klesá a suterén celý vystupuje do úrovně zahrady.

Původně rodinný dům

Dnes kombinovaná funkce psychologického denního sanatoria

Literatura:

R. Sedláková, P. Frič: 20. století české architektury, Titanic – Grada, Praha 2006

J. E. Svoboda, Z. Lukeš, E. Havlová: Praha 1891 – 1918, Libri, Praha 1997

01004

Elišky Krásnohorské 123/10, 1021/12, 1037/14

Otakar Novotný: Učitelství domy

1918

kubismus

Tři bytové domy na půdorysu písmene L, které jsou řešeny jako celek, i když jsou vzájemně odlišeny v detailech kompozice plastické skladby. Přízemí rohového domu má řadu výkladců. Římsa nad nimi se robustně vyklání ven a přechází až zalamovanému portálu vstupu. První patro je klidné, další dvě podlaží jsou pravidelně členěna do arkýřů a jejich parapety jsou jemně prolomeny v trojúhelníkových obrazcích. Arkýře ukončeny masivním zubořezem v trojúhelníkových plochách. V předposledním patře se rytmus arkýřů nečekaně posouvá o jedno pole. Nasazení parapetů je tady robustnější, dynamičtější, i když jejich členění je stejné. Nejvyšší arkýře mají vysoké nadpraží, které dochází až k průběžné plastické římsě. Poslední patro je jakoby mansardové, meziokenní pilíře jsou výrazně prolamovány ve vějířovitém ornamentu a nad tím se vrší trojúhelníkové atikové štítky. Boční stěna, má dva sousedící arkýře, sdružené do výrazně lemované plastické „vločky“. Důležitou součástí architektonického výrazu je členění okenních ploch. V rovné ploše jsou okna s šesti vysokými poli, v arkýřích jsou vedle sebe nasazená dvě okna dělená do čtyř polí, zdůrazněno je tak velké otevření plochy.

Kubistické členění je omezeno na fasády a na dekoraci vnitřních komunikačních prostor, důležité jsou především diamantové klenby vstupních hal. V řadové části jsou v každém podlaží dva byty, v nárožní tři.

Fasáda je žlutá a hnědá.

Z boku je umístěn pamětní nápis: Družstvo pro stavbu učitelství domů v Praze, Otakar Novotný navrhl 1919, Frant. Troníček provedl 1921.

Významná stavba českého kubismu

V architektonickém výrazu nedotknutelná

Literatura:

R. Švácha: Od moderny k funkcionalismu, Odeon, Praha 1985
P. Vlček a kolektiv: Umělecké památky Prahy – Staré město a Josefov, Academia, Praha 1996
T. Vlček, J. Švestka: Český kubismus, katalog výstavy
R. Sedláková: XX. století české architektury, Titanic, Praha 2006

01008 Náměstí Jana Palacha 79/1

Josef Zítek, Josef Schulz: Rudolfinum, 1874 – 1885

novorenesance

Významné kulturní centrum, bylo od počátku určeno hudbě a výtvarnému umění. Tomu odpovídá jeho celkové řešení – stavba je dvoudílná. Část určená hudbě má hlavní nástup z náměstí, kam se obrací širokým, mírně vypouklým průčelím s masivně rustikovaným přízemím, vyzvednutým nad vysokým schodištěm vedeným ve dvou stupních –dolní s širokou základnou je vymezen výraznými kandelábry, horní, již užší je uvedeno bočními pylony s plastikami. 1. patro má ve střední části slavnostní prosklenou arkádou se zdvojenými iónskými sloupy, 2. patro ustupuje za atikovou terasou, jejíž zábradlí je zdobeno sochami. Z východní strany je nad rampu přisazen kočárový podjezd s robustními sloupy.

Část určená výtvarnému umění má hlavní vstup orientován z nábřeží, celá je sevřená, rovná, opět s přízemím zvýšeným nad schodištěm, s prosklenou arkádou v 1 patře a s kamennými vazami zdobenou atikou. Sevřenost objemu zdůrazňují zvýšené nárožní „věže“.

Hudební část má dva sály, zkušebny orchestru a nahrávací studio, v části původní obrazárny jsou výstavní prostory a kavárna, soustředěné kolem centrální haly.

Vrcholná stavba české novorenesance

Po roce 1918 byla upravena jako dočasné sídlo parlamentu, v první polovině 40. let byla původnímu účelu vrácena hudební část, do obrazárny se následně nastěhovala Akademie múzických umění.

Rekonstrukce podle projektu Karla Pragera byla provedena v letech 1990 – 1993.

Literatura:

E. Poche: Prahou krok za krokem, Panorama, Praha 1985

J. Staňková, J. Štursa, S. Voděra: Pražská architektura, Praha 1991

J. Noll: Josef Schulz, katalog výstavy NG v Praze, 1992

Hradčany

01014

Gogolova 1 (1, Hradčany 212)

Friedrich Ohmann: Kramářova vila

1908 – 1911

novobaroko

Vila je posazena na výrazném místě pražského panoramatu, na nezastavěné, do Letné zasahující baště bývalých hradeb. Dvojpodlažní stavba má téměř zámecký charakter s výrazným novobarokním výrazem. Její střední část je zdůrazněna měkce modelovaným rizalitem s vysunutým balkonem v prvním patře. Stěny jsou střídme, členěné širokými meziokenními panely bez další výzdoby; ta je soustředěna v mělkých reliéfech na parapetech a supraportách. Celá stavba je završena mansardovou střechou s výraznými vikýřovými okny. Nástup do zahrady, jež vilu obklopuje, je veden mezi dvěma „strážnými“ pavilony, severní straně vily dominuje terasa nad podjezdem, kromě vstupu je zde jen minimum otvorů, celá stavba se otevírá k jihu, nad město.

Novobarokní vila má výrazně reprezentativní charakter nejen svou polohou, ale i svým architektonickým řešením. V druhé polovině 20. století se stala oficiálním sídlem předsedů vlády, rekonstruována byla pro stejný účel na v devadesátých letech.

Pro výjimečnost svého umístění i ojedinělost architektonického řešení (jediná dochovaná vila vůdčího představitele secesní vídeňské architektury v Praze) by měla být považována za nedotknutelnou.

Literatura:

kolektiv autorů: Slavné pražské vily, Foibos, Praha 2007

01015

Mickiewiczova 1 (1 Hradčany 233)

František Bílek: vlastní vila

1910

Na pohledově exponovaném místě při cestě k Hradu byla na nepravidelném pozemku postavena vila, jež se vzpírá jednoznačnému stylovému zařazení. Sochař ji postavil nejen jako vlastní rodinný dům s ateliérem, ale zároveň jako architektonický symbol svého životního postoje. Vila má obloukovitý půdorys, je dvoupodlažní s převýšeným prvním patrem s velkými okny. Výrazné jsou předstupující portiky se sloupy v ohlasu egyptské architektury, přitom některé ze sloupů jsou záměrně nedokončeny, jakoby stavba měla být portiky zakryta postupně. Zdivo je cihelné s jemným řádkováním předstupující římsy pod druhým podlažím – tento motiv se v obráceném sledu objevuje na ukončení soklu v přízemí. Pravoúhlá okna jsou lemovaná šambránami se zaoblenými rohy. Stavba má rovnou střechu, jež byla takto na celé stavbě použita v Praze poprvé.

Architektura domu je zcela nedotknutelná jakýmkoli úpravami, dům lze považovat za ucelenou architektonickou plastiku.

Je majetkem Galerie hl. m. Prahy, slouží jako expozice sebe samé

Literatura:

R. Švácha: Od moderny k funkcionalismu, Odeon, Praha 1985

kolektiv autorů: Slavné pražské vily, Foibos, Praha 2007

Staré Město

01024

Celetná 576/30

Friedrich Ohmann: Obchodní a nájemní dům U české orlice

1896 – 1897

secese

Ukázkově eklektický čtyřpodlažní dům ve stylu pozdní neogotiky, s přiznanou inspirací v renesanci, s již raně secesní sgrafitovou výzdobou (M. Aleš). V přízemí má vysoké novorenesanční výkladce, patro s vysokými klenutými okny. Dvě obytná podlaží mají zdůrazněnou střední osu, jíž dominuje ve 3. patře dřevěný balkon. Vysoká střecha je uvozena prolamovanou novorenesanční atikou.

Dům dosahuje až na oVocný trh, kde jeho fasáda je řešena ve stejném duchu, ale s odlišným uspořádáním – střed je zdůrazněna dvoupodlažním arkýřem neseným pozdně goticky utvářenou konzolou, historizující charakter ještě podtrhují kamenné reliéfy v parapetech. Před střechu je předsazen vysoký atikový obloučkový štít.

Ve 20. století byl dům v přízemí několikrát upravován, v roce 1929 dostal velké funkcionalistické výkladce, které byly odstraněny v roce 1994.

Ojedinělá fasáda je vrcholně cenná.

Literatura:

P. Vlček a kolektiv: Umělecké památky Prahy, Josefov a Staré Město, Academia, Praha, 1996

J. E. Svoboda, Z. Lukeš, E. Havlová: Praha 1891 – 1918, Libri, Praha 1997

01026

Celetná 33 (StM 569)

Josef Gočár: Dům U černé matky boží

1911 – 1912

kubismus

Čtyřpodlažní stavba zabírá nároží mezi Celetnou a Ovocným trhem. Je čtyřpodlažní, se dvěma dalšími patry skrytými v mansardové střeše. Parter je obchodní lehce ustupující az líc fasády, zdůrazněn je pouze vstup lemovaný dvěma prolamovanými sloupy s robustními hlavicemi. První a druhé patro mají identická velká trojdílná a zalamaná okna. V prvním patře jsou ve dvou osazené dveře na úzký balkon s lehkým kovovým zábradlím. Mezi okny jsou subtilní pilíře s krychlovými hlavicemi s kubistickým motivem. Na nároží je osazena plastika černé madony. Třetí patro lehce ustupuje za robustní římsu, velká okna jsou oddělena kanelovanými pilastry. Podstřešní římsa je daleko vysunuta, v dolním pohledu hojně profilovaná. V mansardové střeše jsou prolomeny výrazné výkladce do posledních dvou ustupujících podlaží. Celá fasáda domu je velmi lehká, maximálně prosklená. Boční fasády jsou velmi krátké, jen se třemi okenními osami, se stejným uspořádáním jako hlavní průčelí. Původně obchodní dům, následně kancelářská budova, od roku 1994 (rekonstrukce: Karel Prager) výstavní dům, dnes sídlo Muzea českého kubismu NG v Praze

Stavba zcela výjimečné architektonické hodnoty je nedotknutelná

literatura:

R. Švácha: Od moderny k funkcionalismu, Odeon, Praha 1985

Tomáš Vlček, Jiří Švestka: Český kubismus 1909 – 1925, katalog výstavy Národní galerie v Praze a Kunstverein für die Rheinlande und Westfalen, Düsseldorf, 1991 – 1992

literatura: Jan. E. Svoboda, Z. Lukeš, E. Havlová: Praha 1891 – 1918, Libri, Praha 1997

01033 Kozí 915/7

Josef Schulz: Dům společenstva stavitelů

1875 – 1879

výtvarná výzdoba podle skic P. Maixnera

novorenesance

Čtyřpatrový novorenesanční dům má bohatou výtvarnou výzdobu. Přízemí je prolomeno řadou sedmi klenutých oblouků, v prostředním je vstup do domu, v bočních vstupy do krámských prostor a výkladce. V mezaninu jsou menší obdélná okna, v dalších dvou podlažích jsou okna pravoúhlá, s mírně odlišnou výškou, v posledním podlaží jsou opět okna klenutá. Nad okny v prvním patře jsou v kruhových výklencích busty významných gotických stavitelů (Beneš z Loun, Petr Parlář, Matěj Rejsek), nad třetím patrem je architektů a stavitelů sedm (mj. Matyáš z Arrasu, Fischer von Erlach či Kryštof Dientzenhofer). Tři podlaží jsou v plné ploše pokryta sgrafitovou malbou černobílou a červenobílou. Na fasádě jsou také plastické znaky kamenického řemesla. Nad hlavní římsou je fasáda protažena ještě sedmi vystupujícími vikýři, které jsou završeny střídavě štíty a kruhovými výsečemi. Bohatstvím své vnější výbavy je dům ojedinělý. Neměl by být v exteriéru proměňován žádnými úpravami.

Literatura:

Pavel Vlček a kolektiv: Umělecké památky Prahy – Josefov, Staré Město, Academia, Praha 1996

01036

Mariánské náměstí 98/1

František Roith: městská knihovna s rezidencí primátora

1926 – 1930

novoklasicismus

Budova Městské knihovny je víceúčelová. Kromě knihovnických prostor v ní od počátku fungovaly galerijní prostory v posledním patře, oficiální rezidence a přijímací sálky primátora hlavního města a v podzemí řada divadelních a přednáškových sálů. Stavba je čtyřpodlažní, s důstojnou monumentální fasádou obloženou pískovcem do náměstí, svou délkou přesahuje jeho prostor. Má reprezentační vstupní portikus se šesti pylony, jež jsou zakončeny plastikami, ze stran je ukončena širokými rivality, vysazenými na sloupech. První podlaží je velmi nízké, z větší části zapuštěné, jen s malými okny, další dvě podlaží s hlavními knihovnickými prostory (první) a prostory primátora (třetí) mají velká okna v hladké stěně, jen s minimálním členěním meziokenních panelů, s výrazným průběžným parapetem. Poslední, podkrovní patro je nižší, ve výrazu potlačené. Šikmá střecha je prosvětlena několika nízkými vikýři. Ze západní strany je skladba oken rozmanitější, odpovídá tomu, že v této části byly situovány specializované čítárny a další sály. Nově byl upraven vstup do dětského oddělení a samostatný vstup do výstavních prostor. Z východní strany je podoba stavby obdobná, odtud je vstup do loutkového divadla v podzemí.

Hlavní portikus otevírá krajními dveřmi vstup na schodiště směřující do podzemní rozlehlé šatnové haly, z níž jsou přístupné velké sály, troje dveře se otevírají na široké schodiště vedoucí do knihovnické haly. Ústřední knihovnický sál má skleněný strop. Interiéry jsou řešeny ve stylu uměřeného art deco (s velkou mírou reprezentace v primátorských prostorech). Stavba byla několikrát upravována v interiérech, naposledy při komplexní rekonstrukci na sklonku 90. let.

Celá stavba je vynikajícím příkladem novoklasicistní architektury 20. let v Praze a je proto ve svých architektonických hodnotách nedotknutelná.

literatura:

R. Švácha: Od moderny k funkcionalismu, Odeon, Praha 1985

Pavel Vlček a kolektiv: Umělecké památky Prahy – Josefov, Staré Město, Academia, Praha 1996

01041

Na Příkopě 388/1

Jan Šrámek, Alena Šrámková: Dům ČKD na Můstku

1975 – 1983

novofunkcionalismus

Pětipodlažní stavba s výraznou zaoblenou dvouúrovňovou střešní nástavbou, se smíšenou funkcí původně obchodní, restaurační a kancelářskou. Její hladká fasáda má kamenný obklad s výrazným kameňozemem, první patro má zvětšená a vysunutá okna ve tvaru nízkých komolých jehlanů a s drobným rastrováním. Nároží do ulice na Můstku je plně prosklené. Poslední podlaží se lehce vysunuje.

Jde o důležitého představitele nového funkcionalismu v české architektuře, který s vyvinul v rámci hledání postmoderních přístupů.

Dům byl v roce 2003 rekonstruován podle návrhu Aleny Šrámkové. Přitom byla pozměněna jeho funkční náplň, zmizela všechna restaurační zařízení, která byla nahrazena velkoprostorovým obchodem, do vnitřní dispozice byly vloženy eskalátory. Změněno bylo přízemí, jež bylo původně utvářeno jako otevřená městská hala se schodištěm do vestibulu metra, dům byl zavřen skleněnými stěnami. I přes tyto funkční úpravy si ponechal čistý novofunkcionalistický výraz.

Literatura:

R. Sedláková: Dům ČKD – výstava jednoho domu, katalog výstavy v GJF, Praha 1988

P. Vlček a kolektiv: Umělecké památky Prahy, Josefov a Staré Město, Academia, Praha 1996
J. Noll, J. E. Svoboda: Praha 1945 – 2003, Libri, Praha 2006

01042

Na Příkopě 390/3

Josef Zasche: Dům Vídeňské bankovní jednoty

1905 – 1906

moderna

Monumentální pětipodlažní palác s výrazným atikovým štítem. Jeho průčelí má 13 okenních os, s jemným dělením do tří částí – střední je vymezena hladkými robustnějšími „pilastry“, které jsou plasticky doplněny balkony ve třetím podlaží a zvýšeným štítem, boční křídla, každé se třemi okenními osami, jsou završena plastikami. Fasáda má žulový obklad, je jen střídavě zdobena v podokenních parapetech. Jednotlivé meziokenní pilíře jsou v posledním patře završeny profilovanými hlavicemi, ve střední části jsou na jejich místě reliéfy.

V přízemí jsou dva identické vchody lemované plastikami atlantů., druhé podlaží má odlišná, půlkruhově zakončená okna.

Je to ojedinělý příklad velkolepého bankovního paláce, který v sobě snoubí klasicistní východisko s pozdní geometrickou secesí, již přecházející do moderny.

Budova byla proměněna na počátku 70. let, kdy při výstavbě metra bylo otevřeno její přízemí, další proměna proběhla v polovině 90. let, kdy na místo velkorysé bankovní haly byl vytvořen obchodní prostor. Vnější se nebyl dotřen.

Pro architektonickou výjimečnost je žádoucí stavbu zachovat a neměnit.

Literatura:

P. Vlček a kolektiv: Umělecké památky Prahy, Academia, Praha 1996

01044

Na Příkopě 583/15

Ludvík Kysela: Pojišťovna Praha

1927 – 1929

funkcionalismus

Charakteristický pražský velkoměstský palác se smíšenou funkcí má půdorys ve tvaru písmene L. Má železobetonovou konstrukci, osm nadzemních podlaží, z toho dvě nejvyšší ustupují za terasu. Přízemí bylo věnováno obchodu s velkými průběžnými výkladci, 1. patro nad širokým parapetním pásem je mírně vysunuto kupředu, i tady je průběžné okno na nároží zaoblené. Původně byly výkladce a okna obchodů kryta vysunovatelnými markýzami.

Ostatní podlaží jsou kancelářská, s výraznými meziokenními pásy, okna mají typické velkoplošné členění s jasnou inspirací u amerických staveb.

Uvnitř byla dvě podlaží obchodní s připojenou ochozovou halou, zastřešenou sklobetonovou klenbou. K nezbytnému vybavení tohoto typu stavby patřil kulturní prostor v podzemí.

Ve 30. letech dostal dům nové funkcionalistické výkladce, v letech 1950 -52 byl podle projektu Františka Cubra do úrovně 1. patra upraven na Dětský dům. Úpravy z 90. let zásadně změnil uspořádání obchodních prostor.

Literatura:

P. Vlček a kolektiv: Umělecké památky Prahy, Josefov, Staré Město, Academia, Praha 1996

01045 Na Příkopě 988/31

Antonín Černý, Bohumír Kozák: Palác Broadway, 1936 – 1940

funkcionalismus

01047

Náměstí Curieových 43/5

Karel Filsak, Karel Bubeníček, Jaroslav Švec: hotel Intercontinental

1967-74

brutalismus

Budova se složitou kompozicí v několika křídlech s proměnlivými výškami uzavírá ze severní strany náměstí. Z jihu je řešena jako téměř kompaktní blok s hluboce zasunutým přízemím, s robustní betonovou římsou, od níž se odráží pravidelný šestipodlažní blok pokojové části. Na něm se na hladké stěně střídají v horizontálním směru skleněné pásy oken a kovových parapetů, které jsou výrazně narušovány nepravidelně rozloženými vertikálními pásy s plastickým keramickým obkladem zemité barvy. Nahoře za terasou vystupuje masivní římsa střešní nástavby. Ze strany západní je tvarování velmi bohaté, parter vytváří předstupující podnož, hmota stavby nad ní ustupuje dozadu, více uplatnění má střešní nástavba. ze strany severní, od nábřeží, je patrné ještě další dozadu protažené křídlo. nad zahradou, jež je pod úrovní chodníku, je rozvinuta bohatá a maximálně prosklená společenská část.

Stavba je jedním z mála příkladů užití brutalistního modelování architektury, s nevšední kombinací neomítaného, ale výrazně „kanelovaného“ betonu a keramiky.

Na počátku 90. let byl parter hotelu rekonstruován (K. Koutský), doplněn o představenou amorfni hmotu bazénu.

Architektonická hodnota hotelu by měla zůstat uchována.

Literatura:

J. E. Svoboda, J. Noll: Praha 1945 – 2003, Libri, Praha 2006

01049

náměstí Republiky 1090/5

Antonín Balšánek a Osvald Polívka: Obecní dům

1906 – 1911

secese

Rozložitá stavba je zřetelně určená pro zábavu. Se dvěma nadzemními podlažími zabírá velký přibližně pětiúhelníkový pozemek vedle pozdně gotické Prašné brány, s hlavní zalomenou fasádou orientovanou do prostorově neurčitého náměstí Republiky. Dominantou objektu je střední část s jediným vstupem. Ten je v mělce prohnuté nice, ukryt pod vysokým a daleko vystupujícím portikem, neseným na dvou sloupech, na střeše portiku je rozlehlý balkon, na který vedou troje vysoké dveře. Nad nimi je vyvinut vysoce vyklenutý štít zdobený oslavnou mozaikou, ještě výše vystupuje prosklená kopule. Na obě strany od centrální části se táhnou dvě téměř identická křídla, s rustikovaným přízemím, které je prolomeny velkými pravoúhlými výkladci, nad přízemím se táhne balkon se zdobným litinovým zábradlím. Okna prvního patra jsou valeně zaklenutá, mezi nimi jsou bohatě zdobené pilastry s hlavicemi, klenáky oken mají bohatě plastické zdobení. vysoká střecha je klenutá, završená světlíky, jež otevírají prostory podstřešních výstavních sálů.

Boční fasády jsou z ulice pravidelně otevřeny krámskými prostory s jednotnými výkladci. Celkový výraz je na pomezí novorenesance a novobaroka se secesním dekorem, vnitřní prostory jsou ryze secesní jak v prostorech restauračních zařízení v podzemí a přízemí (s výjimkou art decového Amerického baru), tak v prostorech ústřední síně a věnce doprovodných sálů v prvním patře.

Objekt byl rekonstruován v polovině 90. let (Sdružení architektů pro obnovu Obecního domu), v té době získal novou vestavbu tzv. dirigentského apartmá v podkroví.

Jeho architektonické hodnoty opulentní měšťanské secese jsou nedotknutelné.

Literatura:

J. E. Svoboda, Z. Lukeš, E. Havlová: Praha 1891 – 1918, Libri, Praha 1997

P. Vlček: Umělecké památky Prahy – Josefov, Staré Město, Academia, Praha 1996

01048

Náměstí Republiky 656/8

Vladimír Machonin, Věra Machoninová: obchodní dům Kotva

1966-75

technologická moderna

Volná proluka na okraji Starého Města byla vyplněna stavbou nepravidelně působícího půdorysu, který je založen na skladbě konstrukčně racionálních šestiúhelníků. ty dovolily maximálně a dostatečně flexibilně vyplnit mezeru v zástavbě. Zároveň také dokázaly, že stavba velkého objemu a jasně dobově příslušného výrazu je dostatečně rozčleněná, a díky tomu se dobře včleňuje do svého rozmanitého okolí. V jejím hlavním průčelí do náměstí jsou půdorysné šestiúhelníky rozehrány nad zasunutým přízemím ve výrazně plastické skladbě, hlavní vstup je v hloubce myšleného nádvoří. Části průčelí mají rozdílné výšky, aby byl dodržen charakter nejednoobjemového domu.

Obvodový plášť má do náměstí velké prosklené plochy na výšku celého podlaží, ve stranách je plný, z profilovaného řízeně korodovaného plechu. Interiér byl původně volný halový, v 90. letech byl bez celkového koncepčního projektu změněn metodou „obchody v obchodě“, díky tomu prostor značně utrpěl, jeho původní velkorysost však zůstala čitelná.

Architektonická hodnota stavby je velmi vysoká a neměla by být snížena jakoukoli změnou..

Literatura:

J. E. Svoboda, J. Noll: Praha 1945 – 2003, Libri, Praha 2006

01050

Národní 1009/3-5

Ignác Ullmann: Palác České spořitelny, dnes Prezidium Akademie věd ČR

1858 – 1862

Friedrich Schachner

1895

novorenesance

Stavba byla vybudována ve dvou etapách. První, východní, je dílem I. Ullmanna a vzešla ze soutěže v roce 1857, druhá, západní část byla doplněna po druhé soutěži v roce 1893.

Monumentální palácové průčelí v novorenesančním stylu má tři podlaží se symetricky uspořádanou kompozicí se dvěma výraznými vstupními portály v jemně vysunutých rizalitech. Přízemí je robustně rustikované s mírně vystupujícími nárožními rizality. Patra jsou prolamována velkými klenutými okny s iónskými pilastry na meziokenních pilířích v 1. patře a s korintskými ve 2. patře. Nad tím je vysoká římsa, jejíž vlys je prolomen oválnými okénky, nad římsou je balustrádová atika s obelisky a s vystupujícími štíty, zdobenými sousošími, které stvrzují polohu vstupů.

V první části je vstup přes slavnostní schodišťovou halu s bohatým zdobením. Tři křídla jsou řešena jako trojtakt. Druhá část má spíše sálový charakter, prostory obíhaly kolem ústřední odbavovací haly již s novobarokním interiérem, se stropem z malovaného a leptaného skla. Stavba byla upravena v roce 1954 pro potřeby Prezidia Akademie věd, v 90. letech byla rekonstruována knihovna v prostorách západní části, při tom byla obnovena řada původních architektonických a výtvarných prvků.

Literatura:

Pavel Vlček: Umělecké památky Prahy – Josefov, Staré Město, Academia, Praha 1996

J. Vybíral: Ignác Ullmann, katalog výstavy NG v Praze, 1993

01051

Národní 7 (StM 1011)

Osvald Polívka. Dům Pojišťovny Praha

1907 – 1908

secese

Čtyřpodlažní stavba se sedmi okenními poli má obchodní parter s průchodem do dvora, v prvním patře jsou krajní a středové okno trojdílné, ostatní dvoudílná, mezi nimi jsou panely s bohatou plastickou výzdobou- teprve další patro má charakter „piana nobile“ se třemi arkýři zimních zahrad, střední je široký a rovný, boční jsou mírně vypouklé, mezi nimi je rozepjat lehký balkon se subtilním litinovým zábradlím. Nad okny v rovné části fasády jsou symbolizující nápisy pojistných aktivit. Čtvrté podlaží je hladké, jen s odlišením šířky oken na okrajích a ve středu, krajní okna s bohatými šambránami v horní části vycházejí na balkony se sochařskou figurální výzdobou. Nejvíce charakteristické je „podkrovní“ patro pod daleko vysazenou římsou, jehož okna jsou lemováním uzpůsobena do nápisu Praha. Atika nad římsou je na okrajích vytažena dvěma štítovými náběhy, ukončenými další sochařskou výzdobou.

Jedná se spolu se sousedním domem Topič o unikátní příklad bohaté secesní fasády, jejíž hodnoty jsou nedotknutelné s výjimkou parteru, který byl proměňován podle aktuálního vkusu a je jakoby na stavbě nad sebou nezávislý. Ovšem jakákoli jeho úprava musí být vůči stavbě šetrná.

Literatura:

Pavel Vlček: Umělecké památky Prahy – Josefov, Staré Město, Academia, Praha 1996

J. E. Svoboda, Z. Lukeš, E. Havlová: Praha 1891 – 1918, Libri, Praha 1997

01052

Národní 9 (StM 1010)

Osvald Polívka. Dům nakladatelství Topič

1905 – 1906

secese

Čtyřpodlažní stavba je řešena s přísnou symetrií,. Nad obchodním parterem je nad širokou římsou lehce vysazeno první patro s výrazným středovým trojdílným arkýřem. jeho střední okno je pravoúhlé, boční jsou mírně vyklenuta. V dalším podlaží je arkýř jen nad středním polem a z boků má balkony s bohatě zdobeným litinovým zábradlím s firemním nápisem. Poslední podlaží pod výrazně vysunutou zaoblenou římsou je rovné. Boční pole, každé se dvěma okenními osami, jsou řešena odlišně, mezi okny jsou osazeny dekorační plastické panely. Obě pole jsou vytažena výrazně výše nad římsu, jsou ukončena zaoblenými štíty s bohatými girlandami s dominujícími nápisy Topič.

Obchodní a výstavní prostory v přízemí a v podzemí byly několikrát proměněny a k architektonickému řešení stavby ztratily těsnější vazbu. Spolu se sousední stavbou Pojišťovny Praha tvoří dům Topič unikátní secesní architektonický celek, jehož hodnoty jsou nedotknutelné a případné úpravy přízemí musí být řešeny vždy v souladu s historickou částí stavby.

Literatura:

Pavel Vlček: Umělecké památky Prahy – Josefov, Staré Město, Academia, Praha 1996

J. E. Svoboda, Z. Lukeš, E. Havlová: Praha 1891 – 1918, Libri, Praha 1997

01053

Ovocný trh 560/1

Jaroslav Fragner: rekonstrukce a dostavba Karolina

1946 – 1950, 1952 – 1962

střídmý historismus

rekonstrukce obsáhlého bloku staroměstských domů mezi Ovocným trhem, Celetnou a Železnou ulicí probíhala v několika etapách. Spojila v jeden celek velmi rozmanitý konglomerát různě historických a různě dochovaných staveb. Nejdůležitějším bylo vytvoření nového slavnostního nároží ze strany Ovocného trhu, jež bylo uzavřeno novým křídlem výrazně majestátního výrazu. V proskleném přízemí je uprostřed lehké předstupující zádveří, kryté výrazně stoupající markýzou. Nad tím je cihlová stěna dělená pěti převýšenými, zcela bezozdobnými okny a předsazenými květinovými truhlíky. Není zde ukončující římsa, stavba hluboce ustupuje dozadu a do průčelí se prosazuje jen zdánlivě volná deska střechy nad posledním podlažím. Jedinou ozdobu průčelí tvoří nápis Universitas carolina. Ze západní strany k nádvoří přiléhá dochovaný a dotvořený objekt s nově proskleným gotickým podloubím v přízemí a s vystupujícím vrcholně gotickým arkýřem, jehož působení je celá stěna podřízena. Do Železné ulice je dominantou barokní portál (F. M. Kaňka). Z východní strany nádvoří uzavírá nově postavená správní budova, která pečlivě udržuje neutrální výraz v e složitém historickém prostředí.

V rekonstruované části byly vytvořeny slavnostní prostory univerzity, od hlavní auly, přes prostory rektora, kromě toho potřebné kancelářské zázemí, jež navazuje na fakultní budovy v přilehlých domech komplexu. V přízemí historické nárožní budovy byly vytvořeny výstavní prostory.

Na sklonku 90. let byl soubor upravován (T. Šantavý).

Architektonické hodnoty, v nichž se snoubí historický odkaz a citlivý vstup z druhé poloviny 20. století by neměly být proměňovány.

Literatura:

J- E. Svoboda, J. Noll: Praha 1945 – 2003, Libri, Praha 2006

O. Dostál, J. Pechar, V. Procházka: Moderní architektura v Československu, Obelisk, Praha 1970

01056

Revoluční 655/1

Jan Žák: palác Kotva, 1928 – 1929

raný funkcionalismus + 2 podlaží za terasami

Kancelářská a obchodní budova raného funkcionalismu uvozuje na sklonku 20. let rozšířenou Revoluční třídu. Pro ve své celkově střídmé kompozici podtrhuje nároží, jako by pylon vstupu do nové ulice. Sedmipodlažní stavba má výrazně horizontálně členěný obchodní parter prvních dvou podlaží, a bohatě strukturovaná poslední podlaží, která částečně ustupují za terasy a na nároží vytváří dominantní věž, která je provázena symbolizující plastikou ženy s kotvou.

Dům, který má železobetonovou konstrukci, je bohatě rozčleněn. Hlavní část obklopuje dvě velké vnitřní haly a dvůr, k ní přiléhá spojovací křídlo, jímž prochází pasáž do zadní budovy, v níž bylo původně kino.

Parter domu byl několikrát upravován, na sklonku 50. let zde vzniklo ve výrazném bruselském stylu centrum Československých aerolinií (K. Filsak, J. Louda, K. Bubeníček, J. Šrámek, K. Hřivnáč). Tento interiér se nedochoval, byl zrušen při úpravách na počátku 70. let. Současný parter včetně pasáže má běžný obchodní charakter, který nemá, na rozdíl od celku stavby, žádnou architektonickou hodnotu.

Stavba je ojedinělou ukázkou funkcionalistické stavby citlivě komponované v urbanistických souvislostech.

Literatura:

P. Vlček: Umělecké památky Prahy, Josefov, Staré Město, Academia, Praha 1996

01057

Revoluční 767/25

Jaroslav Fragner: palác Merkur

1934 – 1935

klasicizující funkcionalismus

Osmipodlažní objemná stavba ukončuje zástavbu na západní straně Revoluční třídy nejen pohledově, ale i charakterově. jedná se o architekturu velmi přísnou, téměř neosobní, s přesně počítanými vztahy částí a celku. Jako by se v ní kombinovala racionálnost poetického funkcionalismu s neosobním novoklasicismem, k němuž v té době architekt poněkud překvapivě směřoval. Stavba zdůrazňuje svou pevnost a sevřenost, svou váhu. Má hladký, chladný kamenný obklad s okny v kovových rámech v líci fasády. Okna jsou široká, pravidelná, ale pečlivě oddělovaná tak, aby nevyvolávala dojem oken pásových. Ze strany Revoluční je orientován hlavní vstup, jehož nika je převýšená přes dvě podlaží, subtilními bezozdobnými pilíři je dělena do tří částí, markýza, která ji uzavírá, je jen mírně vysunutá. Podhled je členěn do čtvercových polí s bodovými svítidly. Osa domu nad vstupem je zdůrazněna nečekaně subtilními mělkými balkony, předsazenými vždy před dvě pole jinak běžných oken.

Přízemí je věnováno obchodním prostorům, na straně obrácené k řece byla původně dvoupodlažní kavárna s velkými okny-výkladci, mezi nimiž vynikají veliké tabule měkce zaoblených nároží. Ze strany ulice Hradební je dům vysunut nad podloubí se dvěma sloupy. Nároží jsou prolomena tak, že vzniká dojem jakoby stavba měla do nejdůležitějšího průčelí vysunut široký, dvakrát odsazený rizalit.

Budova stále slouží administrativě, kavárenský prostor prodělal několik proměn – v 60. letech zde bylo odbavovací centrum ČSA, od 90. let je zde autosalon.

Ojedinelá stavba představuje zajímavý přechod mezi funkcionalismem a robustněji zasazeným klasicistním východiskem a její hodnoty by neměly být porušovány.

01062

Salvátorská 8, 10 (StM931, 1092)

Otakar Novotný: Štencův dům

1909 - 1911

individualistická moderna

Čtyřpodlažní dům je složen ze dvou jen nepatrně odlišných částí. Obě mají fasády z režného zdiva, jen s minimálním dekorem bílých glazovaných cihel, který zdůrazňuje a přitom zjemňuje meziokenní pilíře a vytváří římsu nad přízemím. Pilíře jsou prolomeny mělkými nikami a korunovány vystupujícími štítky (evokujícími gotické vimperky). Okna jsou všechna osazena v líci stěny. V prvním patře jsou veliká, téměř průmyslového charakteru, v dalších dvou podlažích se odlišují rozdílné části domu – užší pravá zde má vysoká francouzská okna s jemným zábradlím, ústřední trojice třetího patra vychází na balkon s cihlovým parapetem., jenž je nesen vysokými krakorci. levá část má okna čtvercová, bez doplňků. Levá strana má zdůrazněné ukončení lehce vystupujícím rizalitem s okny posunutými na schodišťové podesty a s výraznějším plastickým dekorem na parapetech.

Nad římsou je valené ateliérové okno, nad nímž ustupuje střešní patro s vysokými valenými vikýři.

V interiéru cihlová kombinace režných a bílých glazovaných cihel přechází do průjezdu, pokračuje na schodišti, režné zdivo je výrazné i na dvorních stavbách bývalého grafického ateliéru.

V 90. letech byl dům rozdělen na dvě samostatné stavby, postupně byl zrekonstruován s částečně novou funkcí ve dvorních objektech.

Jeho architektonická hodnota je zcela mimořádná a nedotknutelná.

Literatura:

P. Vlček: Umělecké památky Prahy, Josefov, Staré Město, Academia, Praha 1996

J. E. Svoboda, Z. Lukeš, E. Havlová: Praha 1891 – 1918, Libri, Praha 1997

R. Švácha: Od moderny k funkcionalismu, odeon, Praha 1985

01063

Smetanovo nábřeží 2 (StM 1012)

Ignác Ullmann: palác Lažanských

1862

Novorenesance

Monumentální čtyřpodlažní stavba tvoří uzavřený blok s vnitřním nádvořím. Její nároží jsou zdůrazněna mělkými rizality s výraznými lemujícími mělkými pilastry, a především střešními vysokými, téměř věžovými střechami s vikýři, ve stylu odpovídajícím inspiraci u francouzské novorenesance. Přízemí je již od původního projektu určeno pro kavárenské prostory (byť byly zřízeny později). První a druhé patro mají jednotně řešená okna, ovšem různou dekorací. Okna prvního patra mají v supraportách nízké trojúhelníkové štítky, nad průjezdem z nábřeží je vyvinut výrazný balkon přes tři okenní osy. Okna v rizalitech jsou sdružena do výraznějších celků, jen s rovnou supraportou. V druhém patře mají okna pádně oddělované rovné římsy, v rizalitech jsou jejich seskupení završena přetrženými obloukovými segmenty. Poslední podlaží již je méně zdobné, jen v rizalitech jsou mezi okny plastické panely.

Dům palácového vzhledu byl od počátku navržen a užíván jako dům nájemní, s bytem majitele v prvním patře. Od druhé poloviny 20. století budova slouží Akademii múzických umění.

Její architektonická hodnota je velmi cenná mimo jiné jako součást historicky utvářené siluety nábřeží a neměla by být narušena.

Literatura:

P. Vlček: Umělecké památky Prahy, Josefov, Staré Město, Academia, Praha 1996

J. Vybíral: Ignác Vojtěch Ullmann, katalog výstavy, NG v Praze, 1994

Malá Strana

01074

Mostecká 21 (MaS 273, 274)

Miroslav Hudec, Jaroslav Stehlík, Karel Kunca: dům U hradeb

1955 - 1963

Na místě proluky v historické zástavbě byl vybudován zajímavě členěný komplex domů se smíšenou funkcí – restaurace, knihovna, kino a byty. Z ulice je soubor kompaktní, čtyřpodlažní, s vysokou střechou, před níž jsou předsazeny dva velké štíty s okny posledního patra, v prostoru mezi štíty je vytvořena ustupující terasa. Fasáda je hladká s okny v barevně odlišných, ale nečleněných šambránách. Středem domu vede průchod do vnitřního nádvoří, jenž je z obou stran lemován obchody (původně mléčné lahůdky na jedné a občerstvení na druhé straně). Nádvoří je ze dvou stran lemováno arkádou, v jeho čele široké schodiště vede do nízkého objektu, původně kina. Z levé strany kina vede cesta na terasu, z níž byla přístupna knihovna, z pravé strany průchod vede dál mezi historickými malostranskými domy.

Původní projekt byl zpracován v duchu ještě doznívajícího historismu, v průběhu realizace byl zbaven zbytečných ozdob a proměněn v příkladnou ukázkou dobrého souznění tzv. bruselského stylu s historickým prostředím.

Parter byl v 90. letech poškozen přestavbou, kino bylo zrušeno a využito ke komerčním účelům, zrušena byla i knihovna se studovnou.

Dům je žádoucí udržet aspoň v současném stavu.

Literatura:

J. E. Svoboda, J. Noll: Praha 1945 – 2003, Libri, Praha 2006

Vyšehrad

02031

Libušina 3 (2, Vyšehrad 49)

Josef Chochol: Kovařovicova vila

1912 – 1913

Vila ve stylu radikálního dynamického kubismu je postavena s inspirací v italských renesančních vilách. Její uliční průčelí s mírně vystupujícím suterénem je přísně symetrické kolem převýšeného středního schodiš'ového pásu a je členěno v robustních gestech, v hlubokých prolomeních jednotlivých polí stavby, se zdůrazněnou římsou nad druhým podlažím. Třetí podlaží je tvarováno jako vikýřové, byť jednotlivá okna na sebe bezprostředně navazují a střecha, mansardově zalomená je až nad nimi. Zahradnímu průčelí dominuje vystupující zalamovaný přístavek, téměř jen jakoby přisunutý samostatný dvoupodlažní pavilon. Okna zde jsou větší, s výrazným trojdělením, uspořádání posledního podlaží je stejné jako do ulice. Důležité je jemné kubistické prolamování bočních stěn, které přechází až do komínových těles. K vile patří kubisticky komponovaná zahrada s plotem a sloupky přísně udržujícími styl stavby.

Původně obytná stavba byla v 2. polovině 20. století užívána jako jesle, v roce 1995 byla zrekonstruována jako sídlo reklamní agentury.

Její architektonické hodnoty vrcholně kubistické stavby jsou nedotknutelné.

kolektiv autorů: Slavné pražské vily, Foibos, Praha, 2006

R. Švácha: od moderny k funkcionalismu, odeon, Praha, 1985

J. Švestka, P. Vlček: Český kubismus 1909 – 1925, Kunstverein, Düsseldorf v nakladatelství Gerd Hatje, Stuttgart 1991

02033

Neklanova 30 (2, Vyšehrad 98)

Josef Chochol: Bytový dům

1913 - 1914

Nájemní dům s pěti podlažími byl postaven na nárožní parcele s ostrým úhlem v poměrně strmém svahu. Svým členěním zdůrazňuje vertikalitu – masivní meziokenní pilíře jsou prolamované pouze ve směru vzhůru, odrazeny od bohatěji prolamovaného nadpraží nad přízemím a zachyceny do vystupující stejně bohatě prolamované římsy pod střechou.

Parapety jsou prolomeny třikrát, a to bez ohledu na šířku okenního pole. Charakteristickým prvkem je nárožní pilíř, za nímž ustupují ve všech podlažích balkóny. jeho proporce a jeho zakotvení do římsy evokuje inspiraci v gotických stavbách. Dům je čistě bytový, pouze v přízemí, postupně zasunovaném do stoupajícího svahu je restaurace.

Dům byl rekonstruován po restituci na počátku 90. let 20. století a jeho architektonické hodnoty vrcholně kubistické stavby jsou nedotknutelné.

R. Švácha: od moderny k funkcionalismu, odeon, Praha, 1985

J. Švestka, P. Vlček: Český kubismus 1909 – 1925, Kunstverein, Düsseldorf v nakladatelství Gerd Hatje, Stuttgart 1991

02034

**Rašínovo nábřeží 6, 8 (2, Vyšehrad 42, 47),
Josef Chochol: Rodinný dvojdům, 1912 – 1913**

a

02035

**Rašínovo nábřeží 10 (2, Vyšehrad 71)
Josef Chochol: Rodinný dům, 1912 – 1913
(dohromady někdy nazývány rodinný trojdům)**

Dlouhá řada tří domů na nábřeží má symetrickou kompozici. Střední dům je dominantní s protáhlým zalamovaným štítem s ústředním oknem, které je lemováno sochařskou výzdobou, prostor před štítem je rozšířen zalomenou terasou na vršku zalamovaného rizalitu se vstupem. Stavba má na půlpodlaží vystupující suterén, a dvě běžná patra. Boční křídla mají své vstupy orientovány z boků. Jejich hmota je zdánlivě o patro nižší, neboť druhé patro je tvarováno jako podkrovní v mansardové střeše s masivními vikýři s do hloubky zasunutými okny. prolamování je převážně jen v jednom směru, pouze parapety a nadpraží jsou prolamovány energičtěji ve více směrech.

Boční průčelí jsou identická, souměrná. Vstup je uprostřed s dveřmi zasunutými pod vysoký prolamovaný arkýř 1. patra, nad arkýřem je vyvinut vysoký prolamovaný štít, otevřený jedním resp. třemi šestiúhelníkovými okny. Boky jsou uspořádány stejně jako stěny do nábřeží. Jižní dům má vstup do zahrady vymezený dochovanou kubisticky zalamovanou pergolou, severní dům má obnovené prolamované plotové zděné sloupky.

Severní dům byl v 90. letech zrekonstruován jako sídlo reklamní agentury, při té příležitosti byly ve vstupním průčelí prolomeny vjezdy do dvou garáží.

I přes tuto změnu jsou architektonické hodnoty této skupiny vrcholně kubistických staveb nedotknutelné.

R. Švácha: od moderny k funkcionalismu, odeon, Praha, 1985

J. Švestka, P. Vlček: Český kubismus 1909 – 1925, Kunstverein, Düsseldorf v nakladatelství Gerd Hatje, Stuttgart 1991

Bubeneč

08086

**Charlese de Gaulla 22 (6, Bub 816)
Jaromír Krejcar: Gibiánova vila
1927 – 1929**

vrcholný funkcionalismus

Na nárožní parcele vznikla rozlehlá stavba bohatě členěná. Vstup či spíše vjezd je z boku, původně pod květinovou pergolou. Z levé strany je situován jako by samostatný objekt s garáží a byty personálu. Vlastní stavba je bohatě členěná, se stupňovanou siluetou, s hojností střešních teras, z nichž některé mají konstrukci pro vytvoření chráněného, zatahovatelného prostoru.

Hlavní obytné průčelí je otočeno kolmo k ulici do zahrady. přízemí je relativně klidné, s velkými okny, některá mají v sobě zakomponovány přímé výstupy na zahradu. v konci stavby je nárožní terasa, krytá daleko dopředu a do strany vysazenou markýzou. Patro ustupuje většinou za terasy, jež přiléhají k jednotlivým pokojům, pro největší z nich je

rozvinuta nad přízemní markýzou. Poslední podlaží dále ustupuje, lemováno terasami téměř celé dokola.

Uvnitř bylo téměř celé přízemí věnováno společenským prostorům – knihovna, hudební pokoj, jídelna a na ni ještě navazující dětská jídelna, které bylo možno propojit do jednoho velkého sálu.

Dům byl na počátku 60. let znárodněn a rozdělen na šest samostatných bytů. v 90. letech byla vila rekonstruována, byť za cenu ztráty původního výrazu. Vzhledem k novému užití jako rezidenční vila pro významné návštěvníky Prahy byla pohledově uzavřena.

I s touto proměnou však její architektonická hodnota zůstala vysoká a neměla by již dále být proměňována.

Literatura:

kolektiv autorů: Slavné pražské vily, Foibos, Praha 2006

R. Švácha: Od moderny k funkcionalismu, Odeon, Praha 1985

08100 .

Slavičkova 6 (6, Bubeneč 248)

Jan Kotěra: Vila sochaře Stanislava Suchardy

1904 – 1907

Na nárožní parcele byl postaven soubor dvou propojených objektů. Velká obytná sochařova vila a kolmo k ní přiléhající rozlehlý ateliér. Obě stavby vznikly v době, kdy Jan Kotěra ještě tvoří s čitelným vlivem lidové architektury, ovšem již s dozníváním secesního charakteru.

Vila působí jako pouze přízemní objekt s vysokou mansardovou střechou. V průčelí je střecha zkosená s měkkým prohnutím, pod ní je v přízemí bohatě prolamovaný rizalit s vysokými úzkými okny, na jeho vršku terasa, která prostupuje až pod klenutou lodžii. Z boku je střední část stavby vytažena v rovině až do dvou podlaží, s nasazeným arkýřem na krakorcích v prvním patře a ještě s podkrovní dřevěnou lodžii vysloveně lidového charakteru. Ateliér byl připojen přes spojovací krček, řešen byl téměř jako gotická stavba s vysokou střechou a s vnějším opěrným systémem masivních pilířů. vstup do vily byl kose ze spojovacího krčku, přes malé zádveří do rozlehlé dvoupodlažní schodišťové haly, na niž navazovaly všechny další obytné místnosti.

Ateliér byl v druhé polovině 20. let od vily oddělen a proměněn na obytnou stavbu.

Vila je stále v užívání potomků původních vlastníků. Ateliér byl rekonstruován v 90. let ve své architektonické hodnotě zničen, vila si svůj ráz uchovává stále a její hodnoty jsou nedotknutelné.

Literatura:

kolektiv autorů: Slavné pražské vily, Foibos, Praha 2006

R. Švácha: Od moderny k funkcionalismu, Odeon, Praha 1985

O. Novotný: Jan Kotěra a jeho doba, Praha

08102

Slavičkova 17 (6, Bubeneč 153)

Jan Koula: vlastní vila

1896

Sochařská výzdoba Stanislav Sucharda

secese

Dvoupodlažní vila představuje ukázkou citlivé inspirace lidovou architekturou.. Má dvě podlaží na přibližně obdélníkovém půdorysu, s vystupujícími dvěma kolmými křídly nestejně šířky na koncích..Přízemí je směrem do ulice sevřené, jako by potlačené, nad ním probíhá

římisa s krakorci, na nichž je nasazen západní kolmé křídlo, jež díky svým rozměrům působí jako věž vystupující z objemu domu. V prostoru vymezeném krakorci je malá nika se sochou poustevníka sv. Ivana. První patro je do ulice otevřeno jen o málo více, ve štítu východního kolmého křídla je prolomeno dvoukřídlé okno, přitom je umístěno nesymetricky, aby vedle něj bylo dostatek místa na figurální malbu. Okénko v podkroví je osazeno v ose. Vila je otevřenější do zahrady, směrem k jihu, kam orientuje obytné místnosti. Výrazným znakem domu jsou dřevěné konstrukce podporující střechu v kolmých štítech, jež jsou inspirovány z lidového stavitelství.

Vila je stále užívaná architektem rodinou.. V roce 1938 byla uvnitř upravena podle zásad moderního bydlení (J. E. Koula).

tento rustikální styl se v Praze nedochoval an příliš mnoha stavbách. zde je v ojediněle vysoké architektonické hodnotě, jež by měla být nedotknutelná.

Literatura:

kolektiv autorů: Slavné pražské vily, Foibos, Praha 2006

08103

Suchardova 2 (6, Bubeneč 284)

Dušan Jurkovič: Náhlovského vila

1907

Vila v oblasti soustředěné vilové zástavby je jedinou Jurkovičovou stavbou tohoto typu v Praze. Dům v sobě snoubí romantickou lidovou inspiraci se znalostí moderního anglického rodinného sídla. Na rozdíl od většiny staveb v okolí je výrazně řešena do výšky, s převýšenou střední částí s vysokým prohnutým štítem a s vystupujícím stupňovaným rizalitem v přízemí a v patře. Vstup do domu i vstup do zahrady je přes malou zaklenutou lodžii, jasnou reminiscenci slováckého žudra, včetně jemné, ale výmluvné ornamentální dekorace. Dům má bohatou siluetu, jak klesá od středního hřebene v kaskádových vlnách někdy mansardové a někdy jednoduché střechy.

Vila je stále obývána potomky původního stavebníka, na počátku 21. století začala její postupná rekonstrukce.

Pro své vysoké architektonické hodnoty je stavba nedotknutelná.

Literatura:

Kolektiv autorů: Slavné pražské vily, Foibos, Praha 2006

R. Švácha: Od moderny k funkcionalismu, Odeon, Praha 1985